

A kiválóság útja

A Nemzeti Művelődési Intézet kiemelt tevékenységének tekinti a minőségfejlesztést. Jelenleg az Intézet Szakfelügyeleti és Minőségfejlesztési Központja látja el a területi és az országos közművelődési szakmai szolgáltatás feladatait a muzeális intézményekről, a nyilvános könyvtári ellátásról és a közművelődésről szóló 1997. évi CXL. törvény 85. § szerint, közöttük a közművelődési minőségirányítási tevékenység koordinálását, képzések szervezését, a Minősített Közművelődési Intézmény Cím és a Közművelődési Minőségi Díj adományozásának szakmai előkészítését.

A Minősített Közművelődési Intézmény Cím és a Közművelődési Minőség Díj adományozásáról szóló 10/2010. (III. 11.) OKM rendelet alapján szervezi a Címmel és Díjjal kapcsolatos ügyviteli, koordinációs, szervezési, lebonyolítási és nyilvántartási feladatok ellátását, a Szakmai Minősítő Testület működési feltételeinek biztosítását, valamint a közművelődés minőségbiztosítási rendszerének folyamatos fejlesztését.

A közművelődési intézmények körében a minőségorientált működés népszerűsítése és a szemlélet mindennapi alkalmazása a Nemzeti Művelődési Intézet 19 megyei igazgatóságával együttműködve valósul meg. Központunk elsősorban megyei szakmai napokon

előadóként, valamint a Minőség műhely előadássorozatokon való részvétellel járul hozzá a felkészítéshez, ahol a frontális előadások mellett jellemző a gyakorlatorientált szemléltetés, illetve személyes konzultációra is lehetőség adódik.

Képzés – pályázat

A pályázat benyújtása előtt – amikor az intézmény döntést hoz arról, hogy a mindennapi munkáját a minőség jegyében tervezni végezni – minden esetben hangsúlyozzuk az előzetes ismeretek fontosságát. A felkészüléshez nagyban hozzájárul az, ha a munkatársak részt vesznek az Intézet Szakmafejlesztési Igazgatósága által szervezett Közművelődési kiválóság modell I-II. szakmai továbbképzésen.

A képzés célja, hogy az intézmények a pályázat benyújtása előtt ismerjék meg a közművelődés minőségfejlesztési modelljét, alkalmazzák az önértékelési dokumentációt, és csak ezt követően kezdjék el a felkészülést az Emberi Erőforrások Minisztériuma által közzétett, tárgyévi pályázati felhívásában megállapított követelményrendszer szerint.

A képzés és a pályázati dokumentáció mellékleteként kidolgozott fogalomtár és jogszabálytár mellett a Nemzeti Művelődési Intézet honlapján elektronikusan is el-

érhető a Tudástár a közösségi művelődésben sorozatának V. köteteként megjelent, Dr. Takács-Miklósi Márta – Kary József: Minőségügy a közművelődésben című kiadvány, amely további segítséget nyújt az érdeklődő intézményeknek az önértékelési dokumentáció megfelelő használatában, és a pályázatra való eredményes felkészülésben.

Pályázati felkészítés, intézményi mentorálás

Központunk feladata – országos hatókörben – az igény szerinti, helyszíni intézményi mentorálás, együttműködve az intézet megyei igazgatóságaival. A pályázati felkészítés ezen formájára minden évben van igény. Szükség szerint egy-egy szervezet több alkalommal is kéri a támogatást. A gyakorlatban a szakmai továbbképzés ritkán előzi meg a pályázati szándékot. A legnagyobb kihívást a helyszíni mentorálás során az jelenti, hogy a felkészítést az alapoktól kell kezdeni. Az intézmény munkatársai jellemzően nem rendelkeznek elegendő információval az önértékelés elvégzéséhez, legtöbb esetben a pályázat írásának során ismerkednek meg az önértékelési rendszerrel, a PDCA-ciklussal és az állítás értékelési skála megfelelő használatával. Az eddigi tapasztalatok azt mutatják, hogy azok a szervezetek

Magyar kultúra napja, 2019. január 22., Hagyományok Háza, csoportkép a 2018. év díjazottjairól

eredményesebben készülnek fel, melyek a pályázat benyújtása előtt legalább egy naptári évvel hoznak arról döntést, hogy pályázatot nyújtanak be.

Példák sora mutatja, hogy nem elengedő, ha csak az intézmény vezetője, vagy a szervezet egy munkatársa tervezi a közművelődés minőségfejlesztési programjába való bekapcsolódást. A pályázat megírása csapatmunka. A célként kitűzött elismerés eléréséhez minden munkatársnak motivált, a minőségfejlesztés iránt elkötelezett szakembernek kell lennie. Amennyiben a pályázat megírása

még nem jelenik meg kitűzött célként, sokat segíthet az önértékelési rendszer előzetes megismerése a szervezet helyzetfelméréséhez, a stratégiakészítéshez. A rendszer önértékelés ösztönző hatású, a reális értékelés minden esetben megmutatja az intézmény erősségeit, gyengeségeit és fejlesztendő területeit. A valós képet az önértékelés során akkor érheti el a szervezet, ha igazolható adatokkal, indikátorokkal támasztja alá állításait. Az elmúlt évek azt igazolják, hogy a mentorálás folyamata sikeres, több címmel kitüntetett intézményt eredményezett.

2020 – az online éve

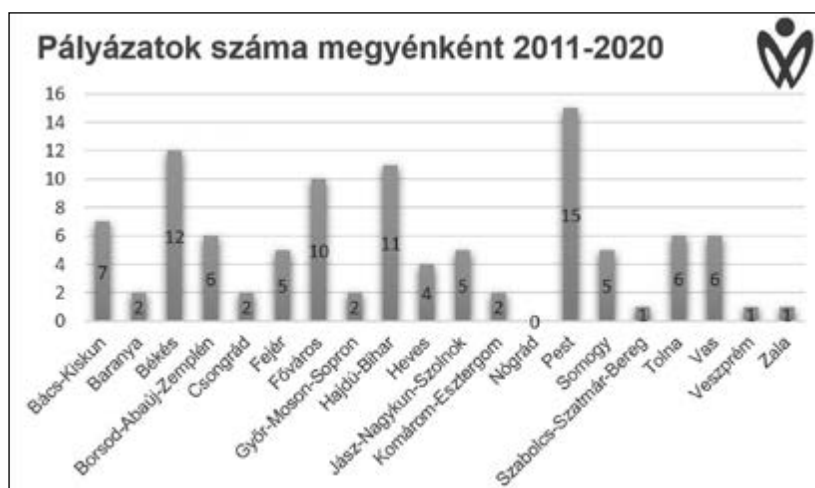
A pályázati rendszer tizedik évfordulóján rendkívüli módon valósultak meg a felkészítések és maga az auditálás is. A jelenléti felkészítéseket és a helyszíni ellenőrzéseket 2020-ban az online tér váltotta fel. A kötelező felkészítőn a pályázó intézmények munkatársai, valamint a Nemzeti Művelődési Intézet érintett megyei igazgatóságának munkatársai közösen vettek részt. A korábbi évek személyes jelenléte igénylő, egy teljes napos felkészítése helyett három online alkalmat biztosítottunk csoportos konzultációra.

A képzésen áttekintettük a sablonokat, az állítás értékelési skáláját, a PDCA-folyamatot, a segédanyagként készített intézményi dokumentumlistát, és egy tevékenység teljes értékelőlapjának értelmezését közösen dolgoztuk fel. A tárgyévi folyamat, a pályázati kiírásban foglalt követelményrendszer kapcsán felmerülő kérdéseket pontosítottuk, és közösen kitűzött határidőkkel terveztük a pályázatok előrehaladásának követését.

A folyamat előrehaladtával – a beküldési határidő közeledtével – az egyéni felkészítés igénye egyre növekedett és folyamatos volt az

Magyar kultúra napja, 2020. január 22. – Uránia Nemzeti Filmszínház, a 2019. év Közművelődési Minőség Díj átadását követően

auditálás végéig. A korábbi évekhez képest jelentősen megnövekedett igényt bizonyára a veszélyhelyzet okozta és a megváltozott jogszabályi feltételrendszer eredményezte.

Az intézmények mentorálásával párhuzamosan az auditorok felkészítése is a központunk feladata. Az éves auditori felkészítő képzés is az online térbe kényszerült. Erre az alkalomra külön mintadokumentum készült az értékelő jelentés helyes kitöltéséről, ismertettük a határidőket és az online auditálás teljesítésének feltételeit.

Az auditorok értékelő jelentései alapján a Szakmai Minősítő Testület által javasolt intézmények részére Fekete Péter kultúráért felelős államtitkár a magyar kultúra napján tartott, online ünnepségen adta át az elismeréseket.

Pályázatok, díjazottak

A pályázat első megjelenése óta összesen több mint 100 alkalommal nyújtottak be jelentkezést. A beérkezett pályázatok száma ennél kevesebb, több intézmény a pályázat benyújtása előtt visszavonta előzetes jelentkezését. Ennek jellemzően a minőségfejlesztési rendszer ismeretének hiánya, a felkészületlenség az oka, amellyel a pályázók az önértékelési dokumentáció kitöltése során szembesülnek, valamint egyéb, külső tényezők,

például intézményi átszervezés, az intézményvezető személyének változása, betegség.

2020-ban összesen 19 intézmény jelentkezett, pályázatot 10 nyújtott be a kiírásban megadott határidőre a megfelelő tartalmi és formai követelmények teljesítésével.

A diagramok a már megszűnt intézmények által benyújtott pályázatok számát is tartalmazzák, illetve egyes intézmények már többször is minősülhettek, többen elnyerték a Közművelődési Minőség Díjat is.

A 2011–2020 közötti időszakban – a megszűnt, átalakult intézményeket már nem számítva, illetve a többször pályázó intézményeket csak egyszer számolva – mindösszesen 58 minősített intézmény szerepel nyilvántartásunkban.

Ösztönző NKA támogatás

A Nemzeti Kulturális Alap Közművelődés Kollégiuma két alkalommal (2017-ben és 2020-ban) tett közzé pályázati felhívást kizárólag a Minősített Közművelődési

Intézmény Címmel és Közművelődési Minőség Díjjal kitüntetett intézmények részére.

2017-ben *Fiatal, szakirányú felsőfokú végzettséggel rendelkező vagy felsőoktatási képzésben részt vevő, 30. életévüket be nem töltött művészek, művészetközvetítők egy vagy több művészeti ágat érintő projektjeinek állami és önkormányzati intézményekben, vagy azokkal koprodukciót, kooperációt megvalósító szervezetekben történő minifesztiválok, programsorozatok megvalósítására* 8 intézmény, 2020-ban az *Információs rendszerek kialakítása és fejlesztésére fordítható pályázaton* 25 intézmény részesült vissza nem térítendő támogatásban.

Intézménylátogatás

2018-ban 20 minősített intézményben tettem személyesen látogatást. A cél a személyes tapasztalatok, valós találkozások és az előre összeállított adatlap kérdéseinek megválaszolása volt. Az intézmények vezetőivel és munkatársaival való beszélgetés során több, a jövő fejlesztéseit is segítő információt gyűjtöttünk.

Fejlesztés

A következő időszakban tervezett fejlesztés a minőségfejlesztési rendszerének kiterjesztése a közművelődési közösségi szinterekre, párhuzamosan a kapcsolódó jogszabályi háttér megteremtésével; a jelenlegi pályázatok követelményrendszerének tartalmi felülvizsgálata, a jogszabályi háttér felülvizsgálata, szükség szerinti módosítása.

VARGA MARIETTA 2012-ben az Eszterházy Károly Főiskola Tanárképzési és Tudástechnológiai Karán diplomázott andragógusként, művelődésszervező és felnőttképzési szervező szakirányon. Jelenleg a Debreceni Egyetem Nevelés- és Művelődéstudományi Intézet Művelődéstudományi- És Humán Tanulmányok Tanszék kulturális mediáció MA szakos hallgatója. 2016 óta a Nemzeti Művelődési Intézet munkatársa, 2017-től a közművelődési minőségfejlesztés országos koordinátora.